

279A0919(01)

10.2.82

EUROOPAN YHTEISÖJEN VIRALLINEN LEHTI

N:o L 38/3

YLEISSOPIMUS

Euroopan luonnonvaraisen kasviston ja eläimistön sekä niiden elinympäristön suojelusta

JOHDANTO

Euroopan neuvoston jäsenvaltiot ja tämän yleissopimuksen muut allekirjoittajat, jotka

katsovat, että Euroopan neuvoston tavoitteena on suuremman yhtenäisyyden saavuttaminen sen jäsenten välillä;

ottavat huomioon, että Euroopan neuvosto haluaa olla yhteistyössä muiden valtioiden kanssa luonnonsuojelun alalla;

ovat selvillä siitä, että luonnonvarainen kasvisto ja eläimistö muodostavat luonnonperinnön, jolla on esteettistä, tieteellistä, sivistyksellistä, virkistyksellistä, taloudellista ja luontaista arvoa ja joka olisi säilytettävä luovutettavaksi edelleen tuleville sukupolville;

ovat selvillä siitä, että luonnonvaraisella kasvistolla ja eläimistöllä on tärkeä tehtävä biologisen tasapainon ylläpitämisessä;

toteavat, että lukuisia luonnonvaraisia kasvi- ja eläinlajeja hyödynnetään liikaa ja että eräitä näistä uhkaa sukupuuttoon kuoleminen;

ovat tietoisia siitä, että luonnollisen elinympäristön säilyttäminen on tärkeä osa kasviston ja eläimistön suojelua;

ovat selvillä siitä, että hallitusten olisi kansallisissa tavoitteissaan ja ohjelmissaan otettava huomioon luonnonvaraisen kasviston ja eläimistön suojelu ja että olisi ryhdyttävä kansainväliseen yhteistyöhön erityisesti vaeltavien lajien suojelemiseksi;

pitävät mielessä hallitusten tai kansainvälisten yhteisöjen laajalti esittämät yhteistoimintaa koskevat vaatimukset, erityisesti Yhdistyneiden Kansakuntien vuonna 1972 pidetyssä ympäristönsuojelukonferenssissa esitetyt ja Euroopan neuvoston neuvoo-antavan kokouksen esittämät vaatimukset;

haluavat luonnonvaraisen kasviston ja eläimistön suojelussa erityisesti noudattaa Euroopan ympäristöministerien toisen kokouksen julkilausuman n:o 2 suosituksia;

OVAT SOPINEET SEURAAVAA:

I LUKU

Yleiset määräykset

1 artikla

1. Tämän yleissopimuksen tavoitteena on luonnonvaraisen kasviston ja eläimistön sekä niiden luonnollisen elinympäristön suojeleminen ja erityisesti sellaisten lajien

ja luonnonalueiden suojeleminen, joka edellyttää usean valtion yhteistyötä, sekä tällaisen yhteistyön edistäminen.

2. Erityistä huomiota kiinnitetään erittäin uhanalaisiin ja vaarantuneisiin lajeihin, mukaanlukien erittäin uhanalaiset ja vaarantuneet vaeltavat lajit.

2 artikla

Sopimuspuolten tulee ryhtyä tarvittaviin toimiin luonnonvaraisten kasvi- ja eläinkantojen pitämiseksi tasolla, joka vastaa erityisesti ekologisia, tieteellisiä ja sivistyksellisiä vaatimuksia, tai näiden sopeuttamiseksi tällaiselle tasolle. Tällöin sopimuspuolten tulee ottaa huomioon taloudelliset ja virkistykselliset vaatimukset sekä paikallisesti uhanalaisten alalajien, muunnosten tai muotojen tarpeet.

3 artikla

1. Jokaisen sopimuspuolen tulee ryhtyä toimiin edistääkseen luonnonvaraisen kasviston ja eläimistön sekä luonnonalueiden suojelemista suosivia kansallisia pyrkimyksiä, kiinnittäen erityistä huomiota erittäin uhanalaisiin ja vaarantuneisiin lajeihin, joista erityisesti kotoperäisiin lajeihin, ja erittäin uhanalaisiin luonnonalueisiin tämän yleissopimuksen määräysten mukaisesti.

2. Jokainen sopimuspuoli sitoutuu suunnittelu- ja kehitysohjelmissaan sekä ympäristön pilaantumisen vastaisessa toiminnassaan kiinnittämään huomiota luonnonvaraisen kasviston ja eläimistön suojeleluun.

3. Jokaisen sopimuspuolen tulee edistää koulutusta ja levittää yleistä tietoutta luonnonvaraisten kasvi- ja eläinlajien sekä niiden elinympäristön suojelun tarpeellisuudesta.

II LUKU

Elinympäristön suojelu

4 artikla

1. Jokaisen sopimuspuolen tulee ryhtyä tarkoituksenmukaisiin ja tarvittaviin lainsäädäntö- ja hallintotoimiin luonnonvaraisten kasvi- ja eläinlajien, erityisesti I ja II liitteessä lueteltujen lajien, elinympäristön suojelun sekä erittäin uhanalaisten luonnonalueiden suojelun varmistamiseksi.

2. Sopimuspuolten tulee suunnittelu- ja kehitysohjelmissaan ottaa huomioon edellisen kappaleen mukaan

suojeltavien alueiden suojelutarpeet, niin että näiden alueiden pilaantuminen estetään tai rajoitetaan mahdollisimman vähäiseksi.

3. Sopimuspuolet sitoutuvat kiinnittämään erityistä huomiota sellaisten alueiden suojeluun, jotka ovat tärkeitä II ja III liitteessä luetelluille vaeltaville lajeille ja jotka ovat vaellusreittien varrella talvehtimis-, levähdys-, ruokailu-, lisääntymis- ja sulkasatoalueita.

4. Sopimuspuolet sitoutuvat tarvittavalla tavalla koordinoimaan pyrkimyksensä tässä artiklassa tarkoitettujen raja-alueilla sijaitsevien luonnonalueiden suojelemiseen.

III LUKU

Lajien suojelu

5 artikla

Jokaisen sopimuspuolen tulee ryhtyä tarkoituksenmukaisiin ja tarvittaviin lainsäädäntö- ja hallintotoimiin, joilla varmistetaan 1 liitteessä lueteltujen kasvilajien erityinen suojelu. Näiden kasvien tahallisen poimimisen, keräilyn, leikkaamisen tai juurineen kiskomisen tulee olla kiellettyä. Jokaisen sopimuspuolen tulee asianmukaisella tavalla kieltää näiden lajien hallussapito tai myynti.

6 artikla

Jokaisen sopimuspuolen tulee ryhtyä tarkoituksenmukaisiin ja tarvittaviin lainsäädäntö- ja hallintotoimiin varmistamaan II liitteessä lueteltujen eläinlajien erityisen suojelun. Näiden lajien kohdalla kielletään erityisesti seuraavat toimenpiteet:

- a) kaikentyyppinen tahallinen pyydystäminen ja hallussapito sekä tahallinen tappaminen;
- b) lisääntymis- tai lepopaikkojen tahallinen vahingoittaminen tai hävittäminen;
- c) luonnonvaraisen eläimistön tahallinen häiritseminen erityisesti lisääntymiskautena sekä poikasten kasvuaikana ja talviunen aikana, mikäli häiritsemisellä on merkitystä tämän yleissopimuksen tavoitteille;
- d) munien tahallinen hävittäminen tai kerääminen tai tyhjiensä munien hallussapito;
- e) tällaisten elävien tai kuolleiden eläinten — mukaan luettuna täytettyjen eläinten ja eläinten helposti tunnistettavissa olevien osien tai johdannaisien — hallussapito tai kotimaankaupan harjoittaminen, milloin tällainen kieltö tehostaisi tämän artiklan määräysten vaikutuksia.

7 artikla

1. Jokaisen sopimuspuolen tulee ryhtyä tarkoituksenmukaisiin ja tarvittaviin lainsäädäntö- ja hallintotoimiin varmistamaan III liitteessä lueteltujen luonnonvaraisten eläinlajien suojelun.
2. III liitteessä lueteltujen luonnonvaraisten eläinlajien hyödyntämistä on säänneltävä, jotta kantoja ei vaarannettaisi, ottaen huomioon 2 artiklan määräykset.
3. Toimenpiteitä, joihin tulee ryhtyä, ovat esimerkiksi:
 - a) rauhoitusajat ja/tai muut hyödyntämistä sääntelevät järjestelyt;
 - b) hyödyntämisen kieltäminen tarkoituksenmukaisella tavalla joko väliaikaisesti tai paikallisesti, jotta eläinkantojen koko palautuisi tyydyttävälle tasolle;
 - c) elävien ja kuolleiden eläinten myynnin, hallussapidon myyntiä varten, kuljettamisen myyntiä varten tai kaupaksi tarjoamisen sääntely tarkoituksenmukaisella tavalla.

8 artikla

III liitteessä lueteltujen eläinlajien pyydystämisen tai tappamisen osalta ja niissä tapauksissa, joissa 9 artiklan mukaisesti II liitteessä lueteltujen lajien suhteen tehdään poikkeuksia, sopimuspuolen tulee kieltää kaikkien umpimähkään toimivien pyynti- ja tappovälineiden käyttö ja sellaisten menetelmien käyttö, jotka voisivat johtaa siihen, että jokin lajikanta häviää paikallisesti tai voisi häiritä tätä vakavasti, sekä erityisesti IV liitteessä lueteltujen menetelmien käyttö.

9 artikla

1. Jokainen sopimuspuoli voi poiketa 4, 5, 6 ja 7 artiklan määräyksistä ja 8 artiklassa mainittujen välineiden käytön kiellosta edellyttäen, ettei muuta tyydyttävää ratkaisua ole ja ettei poikkeuksen tekeminen ole haittana kyseisen kannan säilymiselle. Poikkeuksia sallitaan seuraavissa tapauksissa:
 - kasviston ja eläimistön suojelemiseksi;
 - viljelykasveille, karjalle, metsille, kalastukselle, vedelle ja muunlaiselle omaisuudelle koituvan vakavan vahingon estämiseksi;
 - jos se on yleisen terveyden tai turvallisuuden, lentoturvallisuuden tai muun erityisen tärkeän yleisen edun mukaista;
 - tutkimusta ja koulutusta varten sekä uudelleen istuttamista ja tarpeellista lisääntymistä varten;
 - pienissä määrin eräiden eläinten ja kasvien kiinniottamisen, keräämisen, hallussapidon tai muun järkevä-

hyödyntämisen sallimista varten tarkasti valvotuissa oloissa, valikoivasti ja rajoitetusti.

2. Sopimuspuolten tulee joka toinen vuosi antaa pysyväälle komitealle raportti edellisen kappaleen mukaisesti tehdyistä poikkeuksista. Raporteissa tulee olla selostettuna:

- kannat, joiden kohdalla tehdään tai on tehty poikkeuksia, ja mikäli mahdollista, kyseisten yksilöiden lukumäärä;
- tappo- tai pyyntivälineet, joiden käytölle on myönnetty lupa;
- riskitilanne sekä ajalliset ja paikalliset olosuhteet, joissa poikkeukset sallittiin;
- viranomainen, joka on valtuutettu määräämään, että edellytykset poikkeuksen sallimiselle ovat olemassa, ja päättämään sallituista välineistä, näiden rajoituksista ja ihmisistä, joiden tehtäväksi annetaan poikkeusten toimeenpano;
- menettelyn valvonta.

IV LUKU

Vaeltavia lajeja koskevat määräykset

10 artikla

1. Sopimuspuolet sitoutuvat 4, 6, 7 ja 8 artiklassa mainittujen toimien lisäksi koordinoimaan pyrkimyksensä II ja III liitteessä lueteltujen sellaisten vaeltavien lajien suojelemiseen, joiden esiintymisalue ulottuu kyseisten sopimuspuolten alueelle.

2. Sopimuspuolten tulee ryhtyä toimiin pyrkiäkseen varmistamaan, että rauhoitusaika ja/tai muut 7 artiklan 3 kappaleen a-kohdan mukaisesti hyväksytyt hyödyntämistä sääntelevät menetelmät ovat tarkoituksenmukaisia ja vastaavat III liitteessä lueteltuja vaeltavia lajeja koskevia vaatimuksia.

V LUKU

Lisämääräykset

11 artikla

1. Toimeenpannessaan tämän yleissopimuksen määräyksiä sopimuspuolet sitoutuvat:

- a) olemaan yhteistyössä, aina kun se on tarkoituksenmukaista ja erityisesti silloin, kun se tehostaisi tämän yleissopimuksen muiden artiklojen mukaisten toimenpiteiden suorittamista;
 - b) tukemaan ja koordinoimaan tämän yleissopimuksen tavoitteisiin liittyvää tutkimusta.
2. Jokainen sopimuspuoli sitoutuu:

a) tukemaan kotoperäisten kasvi- ja eläinlajien uudelleen istuttamista, milloin se edistäisi uhanalaisen lajin suo-

jelua, edellyttäen, että muiden sopimuspuolten kokemusten valossa on tehty tutkimus, joka osoittaa, että uudelleen istuttaminen olisi tehokas ja hyväksyttävä;

b) rajoittamaan tarkasti muiden kuin kotoperäisten lajien istuttamista.

3. Jokaisen sopimuspuolen tulee ilmoittaa pysyväälle komitealle, mitkä sellaiset lajit, jotka eivät sisälly I eivätkä II liitteeseen, on sen alueella kokonaan rauhoitettu.

12 artikla

Sopimuspuolet voivat noudattaa tiukempia toimia luonnonvaraisen kasviston ja eläimistön sekä niiden elinympäristön suojelemiseksi kuin mitä tässä yleissopimuksessa on määrätty.

VI LUKU

Pysyvä komitea

13 artikla

1. Tämän yleissopimuksen soveltamista varten perustetaan pysyvä komitea.

2. Jokaisella sopimuspuolella saa olla yksi tai useampia edustajia pysyvässä komiteassa. Jokaisella valtuuskunnalla on yksi ääni. Toimivaltansa puitteissa Euroopan talousyhteisö käyttää äänioikeutta tämän yleissopimuksen osapuolina olevien jäsenvaltioidensa määrää vastaavalla äänimäärällä. Euroopan talousyhteisö ei kuitenkaan saa käyttää äänioikeuttaan, milloin kyseiset jäsenvaltiot käyttävät omaansa, ja päinvastoin.

3. Euroopan neuvoston jäsenvaltioilla, joka ei ole yleissopimuksen osapuoli, voi olla tarkkailija komiteassa.

Pysyvä komitea voi yksimielisellä päätöksellään kutsua minkä tahansa valtion, joka ei ole Euroopan neuvoston jäsen eikä yleissopimuksen osapuoli, lähettämään tarkkailijan johonkin komitean kokoukseen.

Yhteisö tai laitos, joka on asiallisesti pätevä luonnonvaraisen kasviston ja eläimistön sekä niiden elinympäristön suojelun ja hoidon alalla ja joka kuuluu johonkin seuraavista ryhmistä:

a) valtiolliset tai ei-valtiolliset kansainväliset laitokset tai yhteisöt;

b) kansalliset ei-valtiolliset laitokset tai yhteisöt, jotka ovat sen valtion tähän tarkoitukseen hyväksymiä,

jonka alueella ne sijaitsevat, voi ilmoittaa Euroopan neuvoston pääsihteerille vähintään kolme kuukautta ennen komitean kokousta, että se haluaa lähettää tarkkailijoita kyseiseen kokoukseen. Tämä on sallittava, ellei kolmasosa sopimuspuolista vähintään kuukautta ennen kokousta ole esittänyt pääsihteerille vastalauseita.

4. Euroopan neuvoston pääsihteerin kutsuu pysyvän komitean koolle. Ensimmäinen kokous on pidettävä vuoden kuluessa tämän yleissopimuksen voimaantulopäivästä. Sen jälkeen pysyvän komitean tulee kokoontua vähintään joka toinen vuosi ja aina, kun sopimuspuolten enemmistö niin vaatii.

5. Pysyvän komitean kokous on äänivaltainen, kun sopimuspuolten enemmistö on läsnä.

6. Tämän yleissopimuksen määräykset huomioon ottaen pysyvä komitea laatii omat menettelytapasääntönsä.

14 artikla

1. Pysyvällä komitealla on vastuu tämän yleissopimuksen soveltamisen seurannasta. Se voi erityisesti:

— jatkuvasti tarkistaa tämän yleissopimuksen ja sen liitteiden määräyksiä ja tutkia kaikki tarpeelliset muutokset;

— tehdä esityksiä sopimuspuolille toimista, joihin olisi ryhdyttävä yleissopimuksen tarkoituksien toteuttamiseksi;

— ehdottaa sopivia menetelmiä tämän yleissopimuksen mukaisesti harjoitetun toiminnan saattamiseksi yleisön tietoon;

— esittää ministerikomitealle, että Euroopan neuvostoon kuulumattomia valtioita kutsuttaisiin liittymään tähän yleissopimukseen;

— tehdä esityksiä tämän yleissopimuksen mukaisen toiminnan tehostamiseksi, esim. lajien tai lajiryhmien tehokasta suojelua kehittävien sopimusten tekemistä koskevia esityksiä sellaisten valtioiden kanssa, jotka eivät ole yleissopimuksen osapuolia.

2. Tehtäviensä suorittamiseksi pysyvä komitea voi omasta aloitteestaan järjestää asiantuntijaryhmien kokouksia.

15 artikla

Pysyvän komitean tulee jokaisen kokouksen jälkeen toimittaa Euroopan neuvoston ministerikomitealle raportti työstään sekä yleissopimuksen mukaisten toimien tehokkuudesta

VII LUKU

Muutokset

16 artikla

1. Sopimuspuolen tai ministerikomitean ehdottamat muutokset tämän yleissopimuksen artikloihin tulee tiedottaa Euroopan neuvoston pääsihteerille ja hänen tulee toimittaa ne vähintään kaksi kuukautta ennen pysyvän komitean kokousta Euroopan neuvoston jäsenvaltioille, kaikille allekirjoittajavaltioille ja sopimuspuolille sekä kaikille valtioille, jotka 19 artiklan määräysten mukaisesti on kutsuttu allekirjoittamaan tämä yleissopimus tai 20 artiklan määräysten mukaisesti on kutsuttu liittymään siihen.

2. Pysyvän komitean tulee tarkastaa edellisen kappaleen määräysten mukaisesti ehdotetut muutokset, ja:

a) jos muutos koskee 1—12 artiklaa, pysyvän komitean tulee alistaa $\frac{3}{4}$ enemmistöllä annetuista äänistä hyväksytty teksti sopimuspuolten hyväksyttäväksi;

b) jos muutos koskee 13—24 artiklaa, pysyvän komitean tulee alistaa $\frac{3}{4}$ enemmistöllä annetuista äänistä hyväksytty teksti ministerikomitean hyväksyttäväksi. Tekstin tultua hyväksytyksi se toimitetaan sopimuspuolille näiden hyväksymistä varten.

3. Muutos tulee voimaan kolmantenakymmenentenä päivänä siitä, kun kaikki sopimuspuolet ovat ilmoittaneet pääsihteerille hyväksyneensä muutoksen.

4. Tämän artiklan 1 kappaleen, 2 kappaleen a-kohdan ja 3 kappaleen määräyksiä sovelletaan hyväksyttäessä uusia liitteitä tähän yleissopimukseen.

17 artikla

1. Sopimuspuolen tai ministerikomitean ehdottamat muutokset tämän yleissopimuksen liitteisiin tulee tiedottaa Euroopan neuvoston pääsihteerille, ja hänen tulee toimittaa ne vähintään kaksi kuukautta ennen pysyvän komitean kokousta Euroopan neuvoston jäsenvaltioille, kaikille allekirjoittajavaltioille ja sopimuspuolille, sekä kaikille valtioille, jotka 19 artiklan määräysten mukaisesti on kutsuttu allekirjoittamaan tämä yleissopimus tai 20 artiklan määräysten mukaisesti on kutsuttu liittymään siihen.

2. Pysyvän komitean tulee tarkastaa edellisen kappaleen määräysten mukaisesti ehdotetut muutokset, ja se voi hyväksyä ne sopimuspuolten $\frac{2}{3}$ enemmistöllä. Hyväksytty teksti toimitetaan sopimuspuolille.

3. Kun pysyvä komitea on hyväksynyt muutoksen, ja ellei $\frac{1}{3}$ sopimuspuolista ole ilmoittanut vastustavansa sitä,

muutos tulee voimaan 3 kuukauden kuluttua hyväksymisestä niiden sopimuspuolten osalta, jotka eivät ole sitä vastustaneet.

VIII LUKU

Riitojen ratkaisu

18 artikla

1. Pysyvän komitean tulee tehdä kaikkensa edesauttaakseen sitä, että tämän yleissopimuksen soveltamisesta mahdollisesti aiheutuvat vaikeudet ratkaistaan ystävällisessä hengessä.

2. Tämän yleissopimuksen tulkintaa tai soveltamista koskeva sopimuspuolten välinen riita, jota ei ole pystytty ratkaisemaan edellisen kappaleen määräysten perusteella tai kyseisten osapuolten välisillä neuvotteluilla, tulee jonkin osapuolen vaatimuksesta ratkaista välimiesmenettelyllä, elleivät osapuolet toisin sovi. Jokainen sopimuspuoli nimeää yhden välimiehen, ja nämä kaksi välimiestä nimeävät kolmannen. Tämän artiklan 3 kappaleen määräykset huomioon ottaen, jos jompikumpi osapuoli kolmen kuukauden kuluessa siitä, kun välimiesmenettelyä on vaadittu, ei ole nimennyt välimiestään, Euroopan ihmisoikeustuomioistuimen presidentti nimeää hänen toisen osapuolen pyynnöstä sitä seuraavan kolmen kuukauden kuluessa. Samaa menettelyä on noudatettava, mikäli välimiehet eivät kahden ensimmäisen välimiehen nimittämistä seuraavan kolmen kuukauden kuluessa pääse yksimielisyyteen kolmannelta välimiehestä.

3. Riidan syntyessä kahden sopimuspuolen välille, joista toinen kuuluu jäsenvaltiona Euroopan talousyhteisöön, joka on sopimuspuoli, toisen sopimuspuolen tulee esittää välimiesmenettelyvaatimuksensa sekä jäsenvaltiolle että Euroopan talousyhteisölle, joiden yhdessä tulee ilmoittaa sille kahden kuukauden kuluessa vaatimuksen vastaanottamisesta, toimiiko riidassa osapuolena jäsenvaltio vai Euroopan talousyhteisö vai nämä kaksi yhdessä. Ellei määräajan kuluessa tällaista ilmoitusta ole tehty, pidetään jäsenvaltiota ja Euroopan talousyhteisöä yhtenä riidan osapuolena sovellettaessa välitystuomioistuimen perustamista ja menettelytapoja koskevia määräyksiä, kuten myös silloin, kun jäsenvaltio ja Euroopan talousyhteisö yhdessä esiintyvät riidan osapuolena.

4. Välitystuomioistuimen tulee laatia omat menettelytapa-
pasäätöksensä. Se tekee päätöksensä yksinkertaisella ääntenemmistöllä. Päätös on lopullinen ja sitova.

5. Jokainen osapuoli vastaa nimeämänsä välimiehen kuluista, ja osapuolet jakavat tasan kolmannen välimiehen kulut, kuten myös muut välimiesmenettelystä aiheutuneet kulut.

IX LUKU

Loppumääräykset

19 artikla

1. Tämä yleissopimus on avoinna allekirjoittamista varten Euroopan neuvoston jäsenvaltioille ja sellaisille valtioille, jotka eivät ole sen jäseniä, mutta jotka ovat osallistuneet yleissopimuksen laadintaan, sekä Euroopan talousyhteisölle.

Siihen päivään saakka, jona yleissopimus tulee voimaan, se on avoinna allekirjoittamista varten myös sellaisille valtioille, joille ministerikomitea on esittänyt allekirjoittamiskutsun.

Yleissopimus edellyttää ratifiointia tai hyväksymistä. Ratifioimis- ja hyväksymiskirjat talletetaan Euroopan neuvoston pääsihteerin huostaan.

2. Yleissopimus tulee voimaan seuraavan kuukauden ensimmäisenä päivänä kolmen kuukauden kuluttua siitä päivästä, jolloin viisi valtiota, joista vähintään neljä on Euroopan neuvoston jäsenvaltioita, on ilmaissut suostumuksensa tulla yleissopimuksen sitomiksi edellisen kappaleen määräysten mukaisesti.

3. Euroopan talousyhteisön tai sellaisen allekirjoittajavaltion osalta, joka tämän jälkeen ilmaisee suostumuksensa tulla yleissopimuksen sitomaksi, se tulee voimaan seuraavan kuukauden ensimmäisenä päivänä kolmen kuukauden kuluttua ratifioimis- tai hyväksymiskirjan tallettamispäivästä.

20 artikla

1. Tämän yleissopimuksen tultua voimaan Euroopan neuvoston ministerikomitea voi neuvoteltuaan sopimuspuolten kanssa kutsua liittymään yleissopimukseen minkä tahansa valtion, joka ei ole Euroopan neuvoston jäsen ja jolle on esitetty allekirjoittamiskutsu 19 artiklan määräysten mukaisesti, mutta joka ei vielä ole allekirjoittanut yleissopimusta, sekä minkä tahansa muun valtion, joka ei ole Euroopan neuvoston jäsen.

2. Yleissopimus tulee voimaan jokaisen siihen liittyvän valtion osalta seuraavan kuukauden ensimmäisenä päivänä kolmen kuukauden kuluttua siitä päivästä, jona liittymiskirja on talletettu Euroopan neuvoston pääsihteerin huostaan.

21 artikla

1. Valtio voi allekirjoittaessaan tämän yleissopimuksen tai tallettaessaan ratifioimis-, hyväksymis- tai liittymiskirjansa määrätä, millä alueella tai alueilla tätä yleissopimusta sovelletaan.

2. Sopimuspuoli voi tallettaessaan ratifioimis-, hyväksymis- tai liittymiskirjansa tai milloin tahansa sen jälkeen Euroopan neuvoston pääsihteerille tekemällään ilmoituksella ulottaa tämän yleissopimuksen koskemaan mitä tahansa tässä ilmoituksessa mainittua aluetta, jonka ulko-omaansuhteista se vastaa ja jonka puolesta sillä on oikeus tehdä sitoumuksia.

3. Edellisen kappaleen mukaisesti tehty ilmoitus voidaan minkä tahansa ilmoituksessa mainitun alueen osalta peruuttaa ilmoittamalla siitä pääsihteerille. Peruutus tulee voimaan seuraavan kuukauden ensimmäisenä päivänä kuuden kuukauden kuluttua siitä päivästä, jona pääsihteeri vastaanotti peruutusilmoituksen.

22 artikla

1. Valtio voi allekirjoittaessaan yleissopimuksen tai tallettaessaan ratifioimis-, hyväksymis-, tai liittymiskirjansa tehdä yhden tai useamman tiettyjä, I—III liitteessä lueteltuja, lajeja koskevan varauman ja/tai tiettyjen varaumassa tai varaumissa mainittujen lajien osalta tiettyjä IV liitteessä lueteltuja tappo- ja pyyntivälineitä tai pyyntimenetelmiä tai muita hyödyntämistapoja koskevan varauman. Yleisluonteisia varaumia ei sallita.

2. Sopimuspuoli, joka ulottaa tämän yleissopimuksen koskemaan 21 artiklan 2 kappaleessa tarkoitettussa ilmoituksessa mainittua aluetta, voi kyseisen alueen osalta tehdä yhden tai useamman varauman edellisen kappaleen määräysten mukaisesti.

3. Muita varaumia ei sallita.

4. Sopimuspuoli, joka tämän artiklan 1 ja 2 kappaleen mukaisesti on tehnyt varauman, voi kokonaan tai osaksi peruuttaa sen Euroopan neuvoston pääsihteerille tekemällään ilmoituksella. Peruutus tulee voimaan siitä päivästä, jona pääsihteeri vastaanotti ilmoituksen peruutuksesta.

23 artikla

1. Sopimuspuoli voi milloin tahansa irtisanoa tämän yleissopimuksen Euroopan neuvoston pääsihteerille tekemällään ilmoituksella.

2. Irtisanominen tulee voimaan seuraavan kuukauden ensimmäisenä päivänä kuuden kuukauden kuluttua siitä päivästä, jona pääsihteeri on vastaanottanut ilmoituksen irtisanomisesta.

24 artikla

Euroopan neuvoston pääsihteeri ilmoittaa Euroopan neuvoston jäsenvaltioille, kaikille allekirjoittajavaltioille, Euroopan talousyhteisölle, mikäli tämä allekirjoittaa yleissopimuksen, ja kaikille sopimuspuolille:

- a) allekirjoittamisista;
- b) ratifioimis-, hyväksymis- ja liittymiskirjojen tallettamisista;
- c) päivämääristä, jolloin tämä yleissopimus 19 ja 20 artiklan mukaisesti tulee voimaan;
- d) 13 artiklan 3 kappaleen määräysten mukaisesti toimitetuista tiedoista;
- e) 15 artiklan määräysten mukaisesti annetuista raporteista;
- f) 16 ja 17 artiklan mukaisesti hyväksytyistä muutoksista ja uusista liitteistä sekä päivämääristä, jolloin muutos tai uusi liite tulee voimaan;
- g) 21 artiklan 2 ja 3 kappaleen määräysten mukaisesti tehdyistä ilmoituksista;
- h) 22 artiklan 1 ja 2 kappaleen määräysten mukaisesti tehdyistä varaumista;
- i) 22 artiklan 4 kappaleen määräysten mukaisesti tehdyistä varaumien irtisanomisista;
- j) 23 artiklan määräysten mukaisesti tehdyistä ilmoituksista ja päivämääristä, jolloin irtisanominen tulee voimaan.

Tämän vakuudeksi allekirjoittaneet ovat, asianmukaisesti siihen valtuutettuina, allekirjoittaneet tämän yleissopimuksen.

Tehty Bernissä 19 päivänä syyskuuta 1979 yhtenä englannin- ja ranskankielisenä kappaleena, jonka molemmat tekstit ovat yhtä todistusvoimaiset ja joka talletetaan Euroopan neuvoston arkistoon. Euroopan neuvoston pääsihteeri toimittaa oikeiksi todistetut jäljennökset Euroopan neuvoston kaikille jäsenvaltioille, kaikille allekirjoittajavaltioille, Euroopan talousyhteisölle, mikäli tämä on allekirjoittanut yleissopimuksen, sekä kaikille valtioille, jotka on kutsuttu allekirjoittamaan tämä yleissopimus tai liittymään siihen.

I LIITE

TÄYSIN RAUHOITETUT KASVILAJIT

PTERIDOPHYTA

ASPIDIACEAE

Diplazium caudatum (Cav.) Jermy

PTERIDACEAE

Pteris serrulata Forssk.

GYMNOSPERMAE

PINACEAE

Abies nebrodensis (Lojac.) Mattei

ANGIOSPERMAE

ALISMATACEAE

Alisma wahlenbergii (O. R. Holmberg) Juzepczuk

BERBERIDACEAE

Gymnospermium altaicum (Pallas) Spach

BORAGINACEAE

Anchusa crispa Viv.
Myosotis rehsteineri Wartm.
Omphalodes littoralis Lehm.
Onosma caespitosum Kotschy
Onosma troodi Kotschy
Solenanthus albanicus (Degen et al.) Degen & Baldacci
Symphytum cycladense Pawl.

CAMPANULACEAE

Campanula sabatia De Not.

CARYOPHYLLACEAE

Arenaria lithops Heywood ex McNeill
Gypsophila papillosa P. Porta
Loeflingia tavaresiana G. Samp.
Silene orphanidis Boiss.
Silene rothmaleri Pinto de Silva
Silene velutina Pourret ex Loisel.

CHENOPODIACEAE

Kochia saxicola Guss.
Salicornia veneta Pignatti & Lausi

CISTACEAE

Tuberaria major (Willk.) Pinto da Silva

COMPOSITAE

Anacyclus alboranensis Esteve Chueca & Varo
Anthemis glaberrima (Rech. f.) Greuter

Artemisia granatensis Boiss.
Artemisia laciniata Willd.
Aster pyrenaicus Desf. ex DC.
Aster sibiricus L.
Centaurea balearica J.D. Rodriguez
Centaurea heldreichii Halácsy
Centaurea horrida Badaro
Centaurea kalambakensis Freyn & Sint.
Centaurea lactiflora Halácsy
Centaurea linaresii Lazaro
Centaurea megarensis Halácsy & Hayek
Centaurea niederi Heldr.
Centaurea peucedanifolia Boiss. & Orph.
Centaurea princeps Boiss. & Heldr.
Crepis crocifolia Boiss. & Heldr.
Lamyropsis microcephala (Moris) Dittrich & Greuter
Leontodon siculus (Guss.) Finch & Sell
Logfia neglecta (Soy.-Will.) Holub
Senecio alboranicus Maire

CONVOLVULACEAE

Convolvulus argyrothamnos Greuter

CRUCIFERAE

Alyssum akamasicum B.L. Burt
Alyssum fastigiatum Heywood
Arabis kennedyae Meikle
Biscutella neustriaca Bonnet
Brassica hilarionis Post
Brassica macrocarpa Guss.
Braya purpurascens (R. Br.) Bunge
Coronopus navasii Pau
Diploaxis siettiana Maire
Enarthrocarpus pterocarpus DC.
Hutera rupestris P. Porta
Iberis arbuscula Runemark
Ionopsidium acaule (Desf.) Reichenb.
Ptilotrichum pyrenaicum (Lapeyr.) Boiss.
Rhynchosinapis johnstonii (G. Samp.) Heywood
Sisymbrium matritense P.W. Ball & Heywood

EUPHORBIACEAE

Euphorbia ruscionensis Boiss.

GRAMINEAE

Stipa bavarica Martinovsky & H. Scholz

GROSSULARIACEAE

Ribes sardoum Martelli

HYPERICACEAE

Hypericum aciferum (Greuter) N.K.B. Robson

IRIDACEAE

Crocus cyprius Boiss. & Kotschy
Crocus hartmannianus Holmboe

LABIATAE

Amaracus cordifolium Montr. & Auch.
Micromeria taygetea P. H. Davis
Nepeta sphaerocarpa P. H. Davis
Phlomis brevibracteata Turrill
Phlomis cypria Post
Salvia crassifolia Sibth. & Smith
Sideritis cypria Post
Thymus camphoratus Hoffmanns. & Link
Thymus carnosus Boiss.
Thymus cephalotos L.

LEGUMINOSAE

Astragalus algarbiensis Coss. ex Bunge
Astragalus aquilinus Anzalone
Astragalus maritimus Moris
Astragalus verrucosus Moris
Cytisus aeolicus Guss. ex Lindl.
Ononis maweana Ball
Oxytropis deflexa (Pallas) DC.

LENTIBULARIACEAE

Pinguicula crystallina Sibth. & Smith

LILIACEAE

Androcymbium rechingeri Greuter
Chionodoxa lochiai Meikle
Muscari gussonei (Parl.) Tod.
Scilla morrisii Meikle

ORCHIDACEAE

Ophrys kotschyi Fleischm. & Soó

PAPAVERACEAE

Rupicapnos africana (Lam.) Pomel

PLUMBAGINACEAE

Armeria rouyana Daveau
Limonium paradoxum Pugsley
Limonium recurvum C. E. Salmon

POLYGONACEAE

Rheum rhaponticum L.

PRIMULACEAE

Primula apennina Widmer
Primula egaliksensis Wormsk.

RANUNCULACEAE

Aquilegia cazorlensis Heywood
Aquilegia kitaibelii Schott
Consolida samia P.H. Davis
Delphinium caseyi B. L. Burt
Ranunculus kykkoënsis Meikle
Ranunculus weyleri Mares

RUBIACEAE

Galium litorale Guss.

SCROPHULARIACEAE

Antirrhinum charidemi Lange
Euphrasia marchesettii Wettst. ex Marches.
Linaria algarviana Chav.
Linaria ficalboana Rouy

SELAGIANACEAE

Globularia stygia Orph. ex Boiss.

SOLANACEAE

Atropa baetica Willk.

THYMELAEACEAE

Daphne rodriguezii Texidor

UMBELLIFERAE

Angelica heterocarpa Lloyd
Angelica palustris (Besser) Hoffman
Bupleurum kakiskalae Greuter
Ferula cypria Post
Laserpitium longiradium Boiss.
Oenanthe conioides Lange

VALERIANACEAE

Valeriana longiflora Willk.

VIOLACEAE

Viola hispida Lam.
Viola jaubertiana Mares & Vigineix

II LIITE

TÄYSIN RAUHOITETUT ELÄINLAJIT

NISÄKKÄÄT

INSECTIVORA

*Talpidae**Desmana pyrenaica (Galemys pyrenaicus)*

MICROCHIROPTERA

kaikki lajit paitsi

Pipistrellus pipistrellus

RODENTIA

*Sciuridae**Citellus citellus**Cricetidae**Cricetus cricetus**Hystriidae**Hystrix cristata*

CARNIVORA

*Canidae**Canis lupus**Alopex lagopus**Ursidae*

kaikki lajit

*Mustelidae**Lutreola (Mustela) lutreola**Lutra lutra**Gulo gulo**Felidae**Lynx pardinus**Panthera pardus**Panthera tigris**Odobenidae**Odobenus rosmarus**Phocidae**Monachus monachus*

ARTIODACTYLA

*Bovidae**Capra aegagrus**Rupicapra rupicapra ornata**Ovibos moschatus*

ODONTOCETI

*Delphinidae**Delphinus delphis**Tursiops truncatus**Phocaenidae**Phocaena phocaena*

MYSTACOCETI

*Balaenopteridae**Sibbaldus (Balaenoptera) musculus**Megaptera novaengliae (longimana, nodosa)**Balaenidae**Eubalaena glacialis**Balaena mysticetus*

LINNUT

GAVIIFORMES

Gaviidae

kaikki lajit

PODICIPEDIFORMES

*Podicipedidae**Podiceps griseigena**Podiceps auritus**Podiceps nigricollis**Podiceps ruficollis*

PROCELLARIIFORMES

Hydrobatidae

kaikki lajit

*Procellariidae**Puffinus puffinus**Procellaria diomedea*

PELECANIFORMES

*Phalacrocoracidae**Phalacrocorax pygmaeus**Pelecanidae*

kaikki lajit

CICONIIFORMES

*Ardeidae**Ardea purpurea**Casmerodius albus**Egretta garzetta**Ardeola ralloides**Bubulcus (Ardeola) ibis**Nycticorax nycticorax**Ixobrychus minutus**Botaurus stellaris*

<i>Ciconiidae</i> kaikki lajit	<i>Charadrius histicula</i> <i>Charadrius dubius</i> <i>Charadrius alexandrinus</i> <i>Charadrius leschenaulti</i> <i>Eudromias morinellus</i> <i>Arenaria interpres</i>
<i>Threskiornithidae</i> kaikki lajit	
<i>Phoenicopteridae</i> <i>Phoenicopterus ruber</i>	<i>Scolopacidae</i> <i>Callinago media</i> <i>Numenius tenuirostris</i> <i>Tringa stagnatilis</i> <i>Tringa ochropus</i> <i>Tringa glareola</i> <i>Tringa hypoleucos</i> <i>Tringa cinerea</i> <i>Calidris minuta</i> <i>Calidris temminckii</i> <i>Calidris maritima</i> <i>Calidris alpina</i> <i>Calidris ferruginea</i> <i>Calidris alba</i> <i>Limicola falcinellus</i>
ANSERIFORMES	
<i>Anatidae</i> <i>Cygnus cygnus</i> <i>Cygnus bewickii</i> <i>Anser erythropus</i> <i>Branta leucopsis</i> <i>Branta ruficollis</i> <i>Tadorna tadorna</i> <i>Tadorna ferruginea</i> <i>Marmaronetta (Anas) angustirostris</i> <i>Somateria spectabilis</i> <i>Polysticta stelleri</i> <i>Histrionicus histrionicus</i> <i>Bucephala islandica</i> <i>Mergus albellus</i> <i>Oxyura leucocephala</i>	<i>Recurvirostridae</i> kaikki lajit
	<i>Phalaropodidae</i> kaikki lajit
FALCONIFORMES kaikki lajit	<i>Burhinidae</i> <i>Burhinus oedicephalus</i>
	<i>Glareolidae</i> kaikki lajit
GRUIFORMES	
<i>Turnicidae</i> <i>Turnix sylvatica</i>	<i>Laridae</i> <i>Pagophila eburnea</i> <i>Larus audouinii</i> <i>Larus melanocephalus</i> <i>Larus genei</i> <i>Larus minutus</i> <i>Larus sabini</i> <i>Chlidonias niger</i> <i>Chlidonias leucopterus</i> <i>Chlidonias hybrida</i> <i>Gelochelidon nilotica</i> <i>Hydroprogne caspia</i> <i>Sterna hirundo</i> <i>Sterna paradisaea (macrura)</i> <i>Sterna dougallii</i> <i>Sterna albifrons</i> <i>Sterna sandvicensis</i>
<i>Gruidae</i> kaikki lajit	
<i>Rallidae</i> <i>Porzana porzana</i> <i>Porzana pusilla</i> <i>Porzana parva</i> <i>Crex crex</i> <i>Porphyrio porphyrio</i> <i>Fulica cristata</i>	
<i>Otitidae</i> kaikki lajit	
CHARADRIIFORMES	COLUMBIFORMES
<i>Charadriidae</i> <i>Hoplopterus spinosus</i>	<i>Pteroclididae</i> kaikki lajit

CUCULIFORMES

Cuculidae
Clamator glandarius

Bombycillidae
Bombycilla garrulus

Cinclidae
Cinclus cinclus

STRIGIFORMES

kaikki lajit

Troglodytidae
Troglodytes troglodytes

CAPRIMULGIFORMES

Caprimulgidae
kaikki lajit

Prunellidae
kaikki lajit

APODIFORMES

Apodidae
Apus pallidus
Apus melba
Apus caffer

Muscicapidae
Turnidae
Saxicola rubetra
Saxicola torquata
Oenanthe oenanthe
Oenanthe pleschanka
Oenanthe hispanica
Oenanthe isabellina
Oenanthe leucura
Cercotrichas galactotes
Monticola saxatilis
Monticola solitarius
Phoenicurus ochruros
Phoenicurus phoenicurus
Eritbacus rubecula
Luscinia megarhynchos
Luscinia luscinia
Luscinia (Cyanosylvia) svecica
Tarsiger cyanurus

CORACIIFORMES

Alcedinidae
Alcedo atthis

Meropidae
Merops apiaster

Coraciidae
Coracias garrulus

Sylviinae
kaikki lajit

Upopidae
Upopa epops

Regulinae
kaikki lajit

PICIFORMES

kaikki lajit

Muscicapinae
kaikki lajit

PASSERIFORMES

Alaudidae
Calandrella brachydactyla
Calandrella rufescens
Melanocorypha calandra
Melanocorypha leucoptera
Melanocorypha yeltoniensis
Galerida theklae
Eremophila alpestris

Timaliinae
Panurus biarmicus

Paridae
kaikki lajit

Sittidae
kaikki lajit

Hirundinidae
kaikki lajit

Certhiidae
kaikki lajit

Motacillidae
kaikki lajit

Emberizidae
Emberiza citrinella
Emberiza leucocephala
Emberiza cirius
Emberiza cineracea
Emberiza caesia

Laniidae
kaikki lajit

Emberiza cia
Emberiza schoeniclus
Emberiza melanocephala
Emberiza aureola
Emberiza pusilla
Emberiza rustica
Plectrophenax nivalis
Calcarius lapponicus

Fringillidae

Carduelis chloris
Carduelis carduelis
Carduelis spinus
Carduelis flavirostris
Carduelis cannabina
Carduelis flammea
Carduelis hornemanni
Serinus citrinella
Serinus serinus
Loxia curvirostra
Loxia pityopsittacus
Loxia leucoptera
Pinicola enucleator
Carpodacus erythrinus
Rhodopechys githaginea
Coccothraustes coccothraustes

Ploceidae

Petronia petronia
Montrifringilla nivalis

Sturnidae

Sturnus unicolor
Sturnus roseus

Oriolidae

Oriolus oriolus

Corvidae

Perisoreus infaustus
Cyanopica cyanus
Nucifraga caryocatactis
Pyrrhocorax pyrrhocorax
Pyrrhocorax graculus

SAMMAKKOELÄIMET**CAUDATA**

Salamandridae
Salamandrina terdigitata
Salamandra (Mertensiella) luschani
Chioglossa lusitanica
Triturus cristatus

Proteidae

Proteus anguinus

ANURA**Discoglossidae**

Bombina variegata
Bombina bombina
Alytes obstetricans
Alytes cisternasii

Pelobatidae

Pelobates cultripes
Pelobates fuscus

Bufo

Bufo calamita
Bufo viridis

Hylidae

Hyla arborea

Ranidae

Rana arvalis
Rana dalmatina
Rana latastei

MATELIJAT**TESTUDINES****Testudinidae**

Testudo bermanni
Testudo graeca
Testudo marginata

Emydidae

Emys orbicularis
Mauvemy caspica
Dermodochelyidae
Dermodochelys coriacea

Cheloniidae

Caretta caretta
Lepidochelys kempii
Chelonia mydas
Eretmodochelys imbricata

SAURIA**Gekkonidae**

Cyrtodactylus kotschy

Chamaeleontidae

Chamaeleo chamaeleon

Lacertidae

Algyroides marchi
Lacerta lepida
Lacerta parva
Lacerta simonyi
Lacerta princeps
Lacerta viridis
Podarcis muralis
Podarcis lilfordi
Podarcis sicula
Podarcis filfolensis

Scincidae

Ablepharus kitaibelii

OPHIDIA

Colubridae

Coluber hippocrepis
Elaphe situla
Elaphe quatuorlineata
Elaphe longissima
Coronella austriaca

Viperidae

Vipera ursinii
Vipera latasti
Vipera ammodytes
Vipera xanthina
Vipera lebetina
Vipera kaznakovi

III LIITE

SUOJELTAVAT ELÄINLAJIT

NISÄKKÄÄT

INSECTIVORA

Erinaceidae
Erinaceus europaeus

Soricidae
kaikki lajit

MICROCHIROPTERA

Vespertilionidae
Pipistrellus pipistrellus

DUPLICIDENTATA

Leporidae
Lepus timidus
Lepus capensis (europaeus)

RODENTIA

Sciuridae
Sciurus vulgaris
Marmota marmota

Castoridae
Castor fiber

Gliridae
kaikki lajit

Microtidae
Microtus ratticeps (oeconomus)
Microtus nivalis (lebrunii)

CETACEA

kaikki lajit, joita ei ole mainittu II liitteessä

CARNIVORA

Mustelidae
Meles meles
Mustela erminea
Mustela nivalis
Putorius (Mustela) putorius
Martes martes
Martes foina

Viverridae
kaikki lajit

Felidae

Felis catus (silvestris)
Lynx lynx

Phocidae

Phoca vitulina
Pusa (Phoca) hispida
Pagophilus groenlandicus
(Phoca groenlandica)
Erignathus barbatus
Halichoerus grypus
Cystophora cristata

ARTIODACTYLA

Suidae

Sus scrofa meridionalis

Cervidae

kaikki lajit

Bovidae

Ovis aries (musimon, ammon)
Capra ibex
Capra pyrenaica
Rupicapra rupicapra

LINNUT

Kaikki lajit, joita ei ole lueteltu II liitteessä, paitsi:

Larus marinus
Larus fuscus
Larus argentatus
Columba palumbus
Passer domesticus
Sturnus vulgaris
Garrulus glandarius
Pica pica
Corvus monedula
Corvus frugilegus
Corvus corone (corone ja cornix)

SAMMAKKOELÄIMET

Kaikki lajit, joita ei ole lueteltu II liitteessä

MATELIJAT

Kaikki lajit, joita ei ole lueteltu II liitteessä

IV LIITE

KIELLETTYT TAPPO- JA PYYNTIVÄLINEET JA MENETELMÄT SEKÄ MUUNLAISET
HYÖDYNTÄMISTAVAT

NISÄKKÄÄT

- Ansat
- Sokeiden ja vahingoittuneiden elävien eläinten käyttö houkuttimena
- Nauhoittimet
- Sähkölaitteet, jotka voivat tappaa ja tainnuttaa
- Keinotekoiset valolähteet
- Peilit ja muut häikäisylaitteet
- Kohteiden valaisemiseen käytettävät laitteet
- Tähtäyslaitteet yöammuntaa varten, joihin kuuluu elektroninen kuvaa suurentava tai muuntava laite
- Räjähdysaineet⁽¹⁾
- Verkot⁽²⁾
- Loukut⁽²⁾
- Myrkyt sekä myrkytetty tai tainnutetut syötit
- Kaasulla myrkyttäminen ja savuun tappaminen
- Puoliautomaattiset tai automaattiset aseet, joiden makasiiniin mahtuu enemmän kuin kaksi panosta
- Lentokoneet
- Liikkuvat moottoriajoneuvot

LINNUT

- Ansat⁽³⁾
- Linnunliimat
- Koukut
- Sokeiden tai vahingoittuneiden elävien lintujen käyttö houkuttimena
- Nauhoittimet
- Sähkölaitteet, jotka voivat tappaa ja tainnuttaa
- Keinotekoiset valolähteet
- Peilit ja muut häikäisylaitteet
- Kohteiden valaisemiseen käytettävät laitteet
- Sellaiset tähtäyslaitteet yöammuntaa varten, joihin kuuluu elektroninen kuvaa suurentava tai muuntava laite
- Räjähdysaineet
- Verkot
- Myrkyt sekä myrkytetty tai nukutusainetta sisältävät syötit
- Puoliautomaattiset tai automaattiset aseet, joiden makasiiniin mahtuu enemmän kuin kaksi panosta
- Lentokoneet
- Liikkuvat moottoriajoneuvot

⁽¹⁾ paitsi valaiden pyyntiin

⁽²⁾ laajamittaiseen tai ei-valikoivaan pyydystämiseen tai tappamiseen käytettynä

⁽³⁾ paitsi *Lagopus leveysasteen 58° P* pohjoispuolella